

PROFITUL BRUT-INDICATOR DE PERFORMANȚĂ ÎN CARACTERIZAREA ACTIVITĂȚII OPERAȚIONALE

GROSS PROFIT - PERFORMANCE INDICATOR IN CHARACTERIZING OPERATIONAL ACTIVITY

Autor: Iaroslava OBRINETEȚCHI

iaroslavaobrintetchi022@gmail.com

Coordonator științific: Nelea CHIRILOV,

Dr. conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova

chirilov.nelea.vladimir@ase.md

ORCID: 0000-0002-8844-0304

Abstract. Financial performance analysis is essential for the sustainability and development of companies in a competitive economic environment. Gross profit is a relevant indicator of operational efficiency, reflecting an entity's ability to generate added value. The study analyzes the determinants of gross profit variation, such as revenue structure, production costs and management strategies. The results highlight the importance of optimizing resources and strategic decisions to increase profitability. The findings provide useful insights into the mechanisms for improving economic performance and can serve as a basis for future research.

Keywords: financial performance, accounting, innovation, technology, gross profit, operational efficiency.

JEL: M40, M41

Introducere

Într-un mediu economic dinamic și competitiv, analiza performanțelor financiare a entităților reprezintă un element esențial pentru asigurarea sustenabilității și creșterii acestora. Printre indicatorii esențiali de performanță financiară, profitul brut ocupă un loc central, oferind o evaluare a eficienței activității operaționale și a capacității entității de a genera valoare adăugată.

Profitul brut ilustrează elementul esențial a profitului din activitatea operațională. Acest indicator reprezintă nu doar o măsură a sănătății financiare a entității, ci și un reper pentru optimizarea deciziilor economice, cum ar fi controlul costurilor, politica de prețuri etc.

Scopul principal este de a explora rolul profitului brut ca indicator de performanță în caracterizarea activității operaționale a entității. În continuare, vom analiza aportul fiecărui tip de profit brut din activitatea operațională în obținerea profitului brut și vom aprecierea factorii care generează modificarea acestuia.

Conținutul de bază

Pe parcursul funcționării lor, entitățile desfășoară diverse activități operaționale, în cadrul cărora se înregistrează atât cheltuieli, cât și venituri. Prin urmare, apare necesitatea aprecierii structurii profitului brut după tipuri de activitate operațională în dinamică [3].

Utilizarea acestui standard pentru examinarea structurii profitului brut oferă o evaluare a contribuției fiecărui tip de activitate operațională la realizarea profitului brut total. Analiza dinamică a câștigului brut ajută la cuantificarea acestuia în raport cu rezultatele din anii anteriori și/sau cu cifrele stabilite în strategia de afaceri, precum și la examinarea variațiilor apărute în valoarea câștigului brut în perioada recentă.

Din perspectiva tehnicii de calcul, în examinarea dinamicii și structurii profitului brut sunt stabilite

abaterile absolute (comparativ cu perioada anterioară și/sau cu planul), rata de creștere, procentul realizării planului și contribuția profitului realizat din fiecare categorie de activitate operațională la totalul acestei mărimi profitului brut (pierderii brute).

În tabelul 1, este prezentată analiza structurii profitului brut a entității „Combinatul de vinuri CRICOVA” S.A. pe tipuri de activitate operațională în dinamică.

Tabelul 1. Analiza structurii profitului brut (pierderii brute) pe tipuri de activitate operațională în dinamică

Indicatori	Anul 2022		Anul 2023		Abaterea absolută în	
	Suma, mii lei	Cota, %	Suma, mii lei	Cota, %	Sumă, mii lei	Cotă, puncte procentuale
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Profit brut (pierdere brută) din vânzarea produselor și mărfurilor	67 311	99,56	83 014	98,87	+15 703	-0,69
2. Profit brut (pierdere brută) din prestarea serviciilor și/sau executarea lucrărilor	299	0,44	947	1,13	+648	0,69
3. Profit brut – total	67 610	100	83 961	100	+16 315	x

Sursă: Elaborat de autor în baza datelor din Situația de profit și pierdere ale entității „Combinatul de vinuri CRICOVA” S.A. pentru anul 2023 [1].

Din datele prezentate în tabelul 1, rezultă că „Combinatul de vinuri CRICOVA” S.A. a obținut profit brut total în sumă de 83 961 mii lei în anul 2023, majorându-se față de anul 2022 cu 16 315 mii lei, dat fiind faptul că în anul 2022 a fost înregistrat profit brut în sumă de 67 610 mii lei. Studiind datele din anul 2023, remarcăm că cea mai mare influență la creșterea profitului a avut-o profitul brut din vânzarea produselor și mărfurilor în valoare de 83 014 mii lei. De asemenea o influență majoră a avut-o și profitul brut din prestarea serviciilor și executarea lucrărilor înregistrându-se suma de 947 mii lei. În ceea ce privește structura profitului brut din anul 2023, remarcăm că cel mai mare impact asupra acestuia la avut profitul din vânzarea produselor și mărfurilor, cota fiind de 98,87 % din suma profitului brut total. La fel a contribuit și profitul brut din prestarea serviciilor și executarea lucrărilor cu o cotă de 1,13% din suma profitului brut total.

Profitul brut poate fi studiat printr-o abordare factorială, ceea ce permite identificarea factorilor care au influențat variația acestuia. Realizarea unei astfel de analize necesită să se considere natura activității operaționale din care a rezultat profitul brut, deoarece caracteristicile specifice ale diverselor tipuri de activitate operațională influențează și particularitățile metodei de calcul ale analizei factoriale a profitului brut. [3].

Devierea profiturilor brute (sau pierderilor brute) generate din vânzarea bunurilor și/sau oferirea serviciilor este determinată de impactul următoarelor elemente. [3]:

- *Modificarea volumul de vânzare a produselor(serviciilor prestate)* - are un impact direct asupra volumului profitului brut.
- *Modificarea structurii și sortimentului produselor vândute (serviciilor prestate)* - influențează în mod direct dimensiunea profitului brut.
- *Modificarea costului de vânzare al produselor (serviciilor prestate)* - are o influență inversă asupra profitului brut.
- *Modificarea prețurilor la produselor vândute (serviciile prestate)* - afectează în mod direct dimensiunea câștigului brut.

Pentru aplicarea metodologiei de analiză cauzală a profitului brut din vânzarea produselor se vor colecta datele inițiale în tabelul 2.

Tabelul 2. Date inițiale pentru analiza cauzală a profitului brut (pierderii brute) din vânzarea produselor

Indicatori	Anul 2022	Recalculat	Anul 2023
1	2	3	4
1. Venituri din vânzarea produselor, mii lei	358 881	355 000	352 764
2. Valoarea contabilă a produselor vândute, mii lei	291 570	280 000	269 750
3. Profit brut din vânzarea produselor, mii lei (ind.1-ind.2)	67 311	75 000	83 014

Sursă: Elaborat de autor în baza datelor din Situația de profit și pierdere ale entității „Combinatul de vinuri CRICOVA” S.A. pentru anul 2023 [1] și calculelor speciale de recalculare.

Majorarea profitului brut din vânzarea produselor cu 15703 mii lei, în anul 2023 în comparație cu anul 2022, se explică prin influența celor patru factori, astfel:

1. Modificarea volumului de vânzare al produselor =

$$= \frac{\text{Profit brut}_{\text{anul 2022}} \times \text{Modificarea procentuală a volumului vânzărilor produselor}}{100} = \frac{67\,311 \times (-3,97)}{100} = -2672 \text{ mii lei.}$$

unde:

$$\text{Modificarea procentuală a volumului vânzărilor} = \frac{280\,000}{291\,570} * 100 - 100 = -3,97 \text{ puncte procentuale.}$$

2. Modificarea structurii și sortimentului produselor vândute =

$$= \text{Profit brut}_{\text{recalculat}} - \text{Profit brut}_{\text{anul 2022}} - \text{Abaterea profit brut din cauza modificării volumului vânzărilor} \\ = 75\,000 - 67\,311 - (-2\,672) = +10\,361 \text{ mii lei.}$$

3. Modificarea costului de vânzare al produselor =

$$= (\text{Valoarea contabilă a produselor vândute}_{\text{anul 2023}} - \text{Valoarea contabilă a produselor vândute}_{\text{recalculat}}) \times (-1) \\ = -(269\,750 - 280\,000) = +10\,250 \text{ mii lei.}$$

4. Modificarea prețurilor la produsele vândute =

$$= \text{Venituri din vânzarea produselor}_{\text{anul 2023}} - \text{Venituri din vânzarea produselor}_{\text{recalculat}} = 352\,764 - 355\,000 \\ = -2\,236 \text{ mii lei.}$$

$$\text{Balanța influenței factorilor: } 83\,014 - 67\,311 = (-2\,672) + 10\,361 + 10\,250 + (-2\,236) \\ 15\,703 = 15\,703 \text{ (mii lei)}$$

În baza datelor prezentate în tabelul 2, putem observa că la „Combinatul de vinuri CRICOVA” S.A. în anul 2023 a fost înregistrat profit brut din vânzarea produselor în sumă de 83014 mii lei, majorându-se față de anul 2022 cu 15703 mii lei. Creșterea nominalizată a fost determinată de influența favorabilă a doi factori. Modificarea structurii și sortimentului produselor vândute în favoarea produselor rentabile a generat creșterea profitului brut cu 10361 mii lei. De asemenea, pozitiv a influențat și micșorarea costurilor produselor vândute ceea ce a condiționat majorarea profitului brut cu 10250 mii lei. În același timp negativ a influențat diminuarea volumului produselor vândute cu 3,97 puncte procentuale, ceea ce a condus la micșorarea profitului brut cu 2672 mii lei. Negativ a influențat și micșorarea prețurilor la produsele vândute ceea ce a condiționat micșorarea profitului brut cu 2236 mii lei. Generalizând cele menționate, putem deduce că entitatea are posibilități nefolosite de sporire a profitului brut în mărime de 4908 mii lei (2672+2236), dacă va menține prețurile produselor vândute și volumul produselor vândute la nivelul anului 2022.

Concluzii

În ceea ce privește studiul efectuat se poate desprinde că, analiza cauzală a profitului brut (pierderii brute) și a structurii acestuia sunt importante întrucât pe baza lor, se identifică rezervele de creștere a profitului brut, se fundamentează deciziile economice, se aleg soluțiile optime de organizare a activității operaționale și se stabilesc relațiile de colaborare cu alte entități, atât în amonte (furnizori) cât și în aval (clienți).

Succesul economic și financiar al entității depinde în mod direct de organizarea strategică, gestionarea eficientă a resurselor și adaptabilitatea la condițiile pieței. Analizele prezentate mai sus evidențiază

că „Combinatul de vinuri CRICOVA” S.A. a demonstrat o evoluție pozitivă, majorând profitul brut în perioada analizată. Această performanță reflectă impactul favorabil al implementării unor strategii bine fundamentate, al optimizării proceselor operaționale și al unei abordări proactive în luarea deciziilor economice. Experiența entității analizate subliniază importanța orientării spre inovare și eficiență, care să permită nu doar majorarea profitului brut și atingerea stabilității financiare, ci și crearea unui model sustenabil de dezvoltare economică. Rezultatele analizei pot contribui la îmbunătățirea cunoștințelor despre gestionarea eficientă a entităților în economiile emergente și pot fi un punct de plecare pentru cercetări viitoare.

Referințe bibliografice

1. Situațiile financiare pentru anul 2023 ale Combinatul de vinuri "CRICOVA" S.A., disponibil: <file:///C:/Users/User/Downloads/SF-2023-53.pdf>
2. SNC „Prezentarea Situațiilor Financiare”. Disponibil în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 177-181/1224 din 16.08.2013.
Disponibil: <https://mf.gov.md/sites/default/files/legislatie/Standardele%20Na%C8%9Bionale%20de%20Contabilitate%20aprobate%20prin%20ordinul%20nr.%20118%20din%2006.08.2013.pdf>
3. ȚIRIULNICOVA, N. (coordonator), PALADI, V., CHIRILOV, N. ș.a. Analiza rapoartelor financiare. Ed. a II-a, revăzută. Chișinău: Asociația Obștească „ACAP RM”, 2011. 400 p.